

Klima- og miljøverndepartementet
P.b. 8013 Dep.

Vår saksbehandler:
Gisle Erlien

Vår dato:
24.11.2014

Vår referanse:

0030 OSLO

Kopi til:

Deres dato:

Deres referanse:

13/373

postmottak@kld.dep.no

(brevet er kun sendt pr e-post)

Forslag til landsverneplan for Klima og miljøverndepartementet - Høringsuttalelse om Malmplassen og Krutthuset i Røros sentrum

Vi viser til høringsutkast av 24.10.2014 med svarfrist 25. november 2014. Statsbygg er i dialog om å overta forvaltningsansvaret for statens eiendommer i konkursboet etter Røros kobberverk, og vil uttale seg i den forbindelse. Våre kommentarer er holdt på et relativt overordnet nivå. Mer detaljerte spørsmål vil vi gjerne ta opp i den muntlige dialogen med departementet.

Generelt

Røros bergstad har lenge hatt en spesiell posisjon blant norske kulturminner. Staten har gjennom hele denne tiden tatt et aktivt ansvar for å bevare dette anerkjent unike historiske miljøet, og var pådriver da Røros ble innskrevet på UNESCOs verdensarvliste i 1980, som det tredje stedet i Norge. Bergstaden kom da inn i en meget eksklusiv gruppe sammen med Bryggen i Bergen og Urnes stavkirke. Statsbygg ser det derfor som en meget krevende oppgave å skulle forvalte sentrale deler av verdensarven i henhold til Norges forpliktelser, og er opptatt av at premisene blir klare og håndterbare.

Interiørvern og forholdet til brukerkrav og ulike regelverk

En betydelig del av bygningsmassen på Malmplassen brukes som kontorer, verksteder og kurs/møtelokaler for Rørosmuseet. Det innebærer mulige konflikter mellom interiørfredning og krav til arbeidsmiljø som skal sikre forsvarlige forhold for de ansatte. Ved befaringen gjorde vi observasjoner om at arealene kanskje heller ikke ivaretar dagens krav når det gjelder HMS forhold.

En betydelig del av bygningsmassen brukes også som publikumsarealer, tilgjengelig for publikum. Ved befaringen ble det observert at krav til HMS, universell utforming, m.m. ikke ivaretas i dagens lokaler og utomhusarealer. Det ble observert mulige konflikter til vern av arealene, blant annet usikrede nivåforskjeller på utomhusarealer og utendørskonstruksjoner.

I tillegg har Røros et klima som gir betydelig behov for oppvarming av bygninger, særlig om vinteren. Om både eksteriør og interiør i gamle trehus fredes, kan dagens krav til isolasjon og u-verdi på bygningskonstruksjoner vanskelig overholdes. Disse utfordringene må løses i framtidig forvaltning styrt av en fredningsforskrift. Derfor er det viktig at forskriften ikke står i veien for det som måtte være nødvendig av oppgraderinger for å kunne videreføre bruken av bygninger til kontor og verksteder.

Det vil også være arealer, spesielt utomhusarealer, som kan være i grenseland mellom å skulle ha vernestatus eller fremstå som arealer uten krav til vern. Skillet mellom slike ulike hensyn fremgår i dag ikke klart. Av sikkerhetsmessige grunner kan det også være praktisk å stenge av arealer med gjerde e.l. slik at de ikke er tilgjengelige publikumsarealer.

Arealene, både innvendig og utvendig, må derfor gjennomtenkes og deles opp på følgende kategorier, i tillegg til vernestatus:

- Arealer for faste arbeidsplasser
- Arealer tilgjengelig for publikum
- Arealer som har vern som kan sikres med inngjerding
- Arealer som ikke har vern hvor installasjoner kan fjernes eller sikres med inngjerding

Forslagene i landsverneplanen går i stor grad på unyansert vern av hele interiører. Statsbygg mener det bør vurderes om deler av interiørene skal unntas fra fredning. Mange erfaringer fra annen fredet bygningsmasse viser at dette kan gjøre det vesentlig enklere å løse behov for moderne tekniske installasjoner som kan kreves for å skape forsvarlig arbeidsmiljø i bygningene. Konkret vil Statsbygg foreslå en grundigere gjennomgang av muligheten for å unnta noen interiører i 2. etasje og loft i Kurantgården fra fredning, eventuelt å begrense fredningen av disse til å gjelde bærende konstruksjoner.

Tekniske installasjoner og andre spor etter gruvedriften innendørs og utendørs

Verneomfang utendørs er ikke presist angitt i forslaget til landsverneplan. En gjennomgang viser at det ligger en rekke spor etter kobberverkets virksomhet i uteområdene; alt fra de massive slagghaugene via ulike spesielle konstruksjoner til diverse materialrester. For å få en ryddig og forutsigbar forvaltning kreves langt bedre presisering av hva som skal vernes.

I maskinhusene og enkelte andre bygninger er det bevart produksjonsutstyr fra gruvedriften. Det er viktig at det også gis klare bestemmelser for hva som skal vernes av dette og andre tekniske installasjoner innendørs.

Forurensning

Det foreslåtte fredningsområdet ved Malmplassen er rikt på spor fra 333 års gruvedrift; dette omfatter også sterkt forurenset grunn og masser. Statsbygg forutsetter at Departementet avklarer forholdet mellom kulturminneloven og forurensningsloven, slik at fredningsbestemmelser og eventuelle krav til opprydding ikke kommer i konflikt med hverandre.

Med hilsen

Frode Meinich
Eiendomsavdelingen, Statsbygg

Margrethe Fløystad
Eiendomsavdelingen, Statsbygg